

BIULETYN SAMORZĄDOWY Gminy Bystra-Sidzina

bezpłatny miesięcznik

www.bystra-sidzina.pl

Nr 2 (48) luty 2016, ISSN 2353-3803

nakład 1 000 egz.

W numerze m.in.:

Informacje z przebiegu XIV sesji Rady Gminy Bystra-Sidzina

W XIV sesji, która odbyła się 18 lutego 2016 r. uczestniczyli przedstawiciele Komisariatu Policji w Jordanowie, celem przedstawienia informacji na temat stanu bezpieczeństwa w Gminie Bystra-Sidzina oraz opracowywanej Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w Polsce.

więcej na str. 2

Wiadomości z gminnych bibliotek publicznych

Gminna Biblioteka Publiczna w Bystrej Podhalańskiej organizuje konkurs "Czytelnik roku", natomiast Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie uruchamia usługę "Książka na telefon".

Więcej na temat działań podejmowanych przez biblioteki można przeczytać na str. 8

Akcja honorowego krwiodawstwa

W lutym bieżącego roku OSP w Bystrej Podhalańskiej zorganizowała akcję honorowego krwiodawstwa - wyniki tej akcji podajemy na str. 5

Przewodnicy dzieciom

Przewodnicy z naszej gminy, wzorem lat ubiegłych, uczestniczyli w kolejnej edycji akcji "Przewodnicy dzieciom". Tym razem zwiedzanie odbywało się pod hasłem "Szlakiem misjonarzy, świętych, zakonów i zabytków chrześcijańskich w Małopolsce"

Więcej na str. 5

Od kwietnia 2016 roku rusza program "500+". Wstępne informacje na temat tego programu i jego realizacji w Gminie Bystra-Sidzina publikujemy na str. 4

Informacja Wójta Gminy Bystra-Sidzina o pracy w okresie od 23 stycznia 2016 r. do 17 lutego 2016 r.

W wymienionym okresie wydano 5 zarządzeń, w tym: 1 zarządzenie w sprawie zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na 2016 rok oraz 2 zarządzenia w sprawie zmian w planie finansowym budżetu Gminy Bystra-Sidzina na 2016 rok.

Pozostałe zarządzenia wydano w sprawach:

- 1) Upoważnienia pracownika Urzędu Gminy Bystra-Sidzina do wydawania z ksiąg stanu cywilnego odpisów aktów stanu cywilnego, zaświadczeń, zamieszczanie przypisków.
- 2) Powołania zespołu powypadkowego do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku (dwa zarządzenia).
- 3) Upoważnienia Dyrektora Zespołu Szkół w Bystrej Podhalańskiej do zaciągnięcia zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2016 – umowa na zakup dostępu do sieci Internet. (M.G.)

ZEBRANIA WIEJSKIE

Zebrania wiejskie, zwołane przez sołtysów Gminy Bystra-Sidzina, odbędą się:

W sołectwie **Bystra Podhalańska**

w dniu **6 marca 2016 r. o godz. 12.15**

w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Bystrej Podhalańskiej – sala posiedzeń.

W sołectwie **Sidzina**

w dniu **13 marca 2016 r. o godz. 13.00**

w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie – sala posiedzeń.

Tematyką zebrania będzie:

1. Sprawozdanie z działalności sołtysa i rady sołeckiej za 2015 r.
2. Informacja sołtysa o przyjętym zadaniu do realizacji z funduszu sołeckiego w 2016 r.
3. Informacja Wójta Gminy Bystra-Sidzina o zadaniach inwestycyjno-remontowych oraz gospodarczych wykonanych w 2015 r. i wydatkowanych środkach finansowych oraz zamierzeniach na 2016 rok. (M.G.)

Relacja z XIV sesji Rady Gminy Bystra-Sidzina

18 lutego 2016 r. miała miejsce XIV sesja Rady Gminy Bystra-Sidzina.

Jednym z punktów sesji była ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Bystra-Sidzina na podstawie analizy przedstawianej przez Komisariat Policji w Jordanowie za rok 2015.

Według danych analizy w 2015 roku na terenie działania komisariatu w Jordanowie wszczęto ogółem 205

postępowań (mniej niż w 2014 roku); nastąpił wzrost przestępstw stwierdzonych w porównaniu do roku 2014. Jeśli chodzi o wykrywalność przestępstw, to nastąpił wzrost w porównaniu do roku 2014. W 2015 roku wszczęto 25 postępowań w Bystrej Podhalańskiej i 26 postępowań w Sidzinie, w tym w każdej z miejscowości zatrzymano po 5 nietrzeźwych kierujących. Na terenie gminy wszczęto 4 postępowania w sprawie zniszczenia mienia. W 2015 roku

na terenie gminy stwierdzono 69 przestępstw, w tym 46 przestępstw w Bystrej Podhalańskiej i 23 przestępstwa na terenie Sidziny, w tym 5 przypadków kradzieży mienia i 2 przypadki kradzieży z włamaniem. W ubiegłym roku komisariat policji odnotował 242 interwencje w Bystrej Podhalańskiej i 234 interwencje w Sidzinie. Największą grupę wykroczeń stanowiły wykroczenia drogowe (79 wykroczeń). W Bystrej Podhalańskiej stwierdzono 45 przypadków spożywania alkoholu w miejscu niedozwolonym i jeden taki przypadek w Sidzinie. Osiem

przypadków dotyczyło zakłócenia spokoju i porządku publicznego. Na terenie Gminy Bystra-Sidzina stwierdzono 28 wypadków i kolizji drogowych.

Podsumowując Komendant Komisariatu Policji w Jordanowie stwierdził, że rok 2015 był w zasadzie rokiem bezpiecznym.

Zastępca Komendanta Komisariatu Policji przekazał informację na temat opracowywanej Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w Polsce. Pod koniec roku 2015 powstał pomysł, aby stworzyć takie mapy zagrożenia. Jednym z celów tworzenia mapy było zaangażowanie innych podmiotów dla celów bezpieczeństwa (w tym władze lokalne).

Mapa zagrożeń będzie składała się z części graficznej i opisowej. Będzie ona opracowana na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Mapa będzie zawierać informacje o zagrożeniach przestępczości ogółem, o miejscach popełniania wykroczeń, powstawania wypadków drogowych. Mapa będzie umieszczona na stronie internetowej komendy policji.

Podczas XIV sesji podjęto uchwały w sprawach:

1) zatwierdzenia Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Bystra-Sidzina,

Ustawa o systemie oświaty umożliwia wspieranie edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w drodze tworzenia programów lokalnych lub regionalnych. Na tej podstawie Rada Gminy przyjęła Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Bystra-Sidzina. Jedną z form wspierania będzie - tak, jak do tej pory - przyznawanie stypendiów uzdolnionym uczniom i studentom przez Wójta Gminy Bystra-Sidzina. Nowy regulamin udzielania tych stypendiów będzie uchwalony w kolejnym etapie.

2) określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę Bystra-Sidzina oraz określenia dokumentów niezbędnych do potwierdzenia spełnienia tych kryteriów,

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o systemie oświaty, która wprowadziła jednolite zasady rekrutacji do przedszkoli oraz klas pierwszych szkół różnego typu, nakłada ona na gminy obowiązek ustalenia tzw. dodatkowych kryteriów rekrutacyjnych, które znajdą swoje zastosowanie w procesie rekrutacji w przypadku uzyskania równorzędnych wyników lub wówczas, gdy pozostaną wolne miejsca po zastosowaniu kryteriów określonych w ustawie. Uchwała określa również zasady rekrutacji do szkół podstawowych i gimnazjalnych dla uczniów spoza obwodów tych szkół.

W przypadku uzyskania równorzędnych wyników lub jeżeli po zakończeniu I etapu rekrutacji dane przedszkole nadal dysponuje wolnymi miejscami, przyjęte zostały następujące kryteria dodatkowe:

- rodzeństwo dziecka kontynuuje wychowanie przedszkolne w przedszkolu pierwszego wyboru (8 punktów);

- rodzice dziecka oboje pracują, wykonują pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej, uczą się w trybie dziennym, prowadzą gospodarstwo rolne lub działalność gospodarczą - kryterium stosuje się również do rodzica samotnie wychowującego dziecko (6 punktów);

- deklaracja pobytu dziecka w przedszkolu powyżej 5 godzin (6 punktów).

Jeżeli dana szkoła dysponuje wolnymi miejscami po przyjęciu kandydatów zamieszkałych w obwodzie szkoły, może przyjąć do klasy pierwszej kandydatów zamieszkałych poza obwodem szkoły, po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego, w ramach którego uwzględniane będą następujące kryteria i odpowiadające im liczby punktów:

- rodzeństwo kandydata uczęszcza do tej szkoły (10 punktów);

- miejsce pracy jednego lub obojga rodziców znajduje się w obwodzie szkoły (8 punktów);

- w obwodzie szkoły zamieszkuje krewni kandydata wspierający rodziców w zapewnieniu mu należytej opieki (5 punktów).

3) przyznania dotacji celowej z budżetu Gminy Bystra-Sidzina dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie,

Rada Gminy wyraziła zgodę na udzielenie dotacji celowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie w łącznej kwocie 8.000,00 zł na wykonanie posadzki odpornej na oleje i smary w dwustanowiskowym garażu remizy OSP.

4) przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bystra - Sidzina,

Przystąpienie do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bystra - Sidzina jest realizowane na indywidualne wnioski mieszkańców.

5) udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Suskiego,

Rada Gminy wyraziła zgodę na udzielenie Powiatowi Suskiemu w 2016 r. pomocy finansowej w kwocie 5.000,00 zł na dofinansowanie kolejnego etapu zadania „ Modernizacja Szpitalika w Jordanowie w zakresie remontu chodnika oraz tarasu i schodów wejściowych do budynku” - montaż zadaszenia tarasu.

Rada podjęła również uchwałę w sprawie zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na 2016 rok oraz wprowadziła zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2021.

Podczas sesji przedstawiono sprawozdania z działalności stałych komisji i realizacji planu pracy Rady za rok 2015 oraz uchwalono ramowy plan pracy Rady i Komisji na rok 2016.

Wójt przekazał również informację na temat zawarcia umowy dotyczącej ograniczenia niskiej emisji w ramach programu „From Field do Energy”. Umowa nie wiąże się ze zobowiązaniami finansowymi dla gminy. W ramach programu zostanie zamontowany piec centralnego ogrzewania do celów testowych i pomiarowych. Piec zostanie zamontowany w budynku domu nauczyciela w Sidzinie. Umowa jest zawarta z Polską Akademią Nauk w Krakowie. Piec będzie ogrzewany peletem, produkowanym z liści i podobnego rodzaju odpadów. (B.L.)

RODZINA 500+

W związku z wejściem w życie z dniem 1 kwietnia 2016 r. Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (rodzina 500+) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej informuje, że program Rodzina 500+ to 500 złotych miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko, bez dodatkowych warunków. Rodziny o niskich dochodach otrzymają wsparcie także na pierwsze lub jedyne dziecko przy spełnieniu kryterium dochodowego (800 zł netto na jednego członka rodziny lub 1200 zł netto w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego).

Przy rozpatrywaniu wniosków będą brane pod uwagę dochody rodziny za rok 2014 (przy ustalaniu sytuacji dochodowej Wnioskodawcy nie muszą dostarczać zaświadczeń o dochodach z Urzędu Skarbowego ani innych instytucji).

Wniosek o to świadczenie będzie należało złożyć osobiście w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej lub w formie elektronicznej. **Wnioski będą przyjmowane od 1 kwietnia 2016 r.** Jeśli wniosek zostanie złożony do 30 czerwca 2016 r. rodzice dostaną wyrównanie wstecz od 1 kwietnia 2016 r. **Formularze wniosków będą do pobrania w siedzibie GOPS w Bystrej Podh. oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy.**

We wniosku będzie należało podać dane osoby starającej się o świadczenie, dane drugiego z rodziców oraz dane dzieci wraz z dodatkowymi zaświadczeniami i oświadczeniami - jeśli takie będą w indywidualnej sprawie niezbędne.

Osoby, które nie pobierają w tutejszym ośrodku żadnych świadczeń rodzinnych będą zobowiązane do dołączenia do wniosków dowodów osobistych oraz aktów urodzenia dzieci (kserokopię) lub dowodów osobistych dzieci (data odpisu aktu urodzenia nie musi być aktualna).

Wszyscy Świadczeniobiorcy uprawnieni do pobierania świadczenia są zobowiązani do dostarczenia numeru rachunku bankowego, ponieważ świadczenia będą wypłacane wyłącznie w formie przelewu. O terminie wydawania wniosków mieszkańcy zostaną poinformowani poprzez informacje na tablicach ogłoszeń, stronie internetowej Urzędu Gminy Bystra-Sidzina oraz za pomocą ogłoszeń parafialnych. W celu usprawnienia przyjmowania wniosków **pracownicy ośrodka będą obsługiwać wnioskodawców w każdą sobotę i niedzielę miesiąca kwietnia w godzinach od 9.00 do 12.00.**

Rodzicu 6-latka decyduj sam o edukacji swojego dziecka!

Rodzicu 6-latka, masz wybór, kiedy Twoje dziecko rozpocznie edukację w szkole. W przypadku pytań i wątpliwości, dotyczących edukacji Państwa dzieci, zachęcamy do kontaktu z pracownikami Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Pytania można zadawać telefonicznie od poniedziałku do piątku w godzinach 8.15-16.15, pod numerami telefonów:

- 22 34 74 595 (sześciolatek w szkole)
- 22 34 74 717 (sześciolatek w przedszkolu)
- 22 34 74 589 (sześciolatek w przedszkolu, sześciolatek w szkole)
- 22 34 74 467 (sześciolatek w przedszkolu, sześciolatek w szkole)

Akcja honorowego krwiodawstwa w Bystrzej Podhalańskiej

W dniu 21 lutego odbyła się pierwsza w 2016 roku akcja krwiodawstwa zorganizowana przez Strażaków OSP Bystra Podhalańska. Krew oddało 30 osób; zebraliśmy 13,5 litra krwi. Kolejne akcje odbędą się w kwietniu, wrześniu i listopadzie. Informujemy, że 2015 roku w trzech akcjach oddawania krwi, oddaliśmy wspólnie ponad 30 litrów krwi i zarejestrowaliśmy 31 osób jako potencjalnych dawców szpiku.

Dziękujemy wszystkim, którzy razem ze strażakami włączają się w tę formę pomocy.

Zarząd
OSP Bystra Podhalańska

Akcja „Przewodnicy PTTK dzieciom”

Kolejny raz przewodnicy turystyczni z gminy Bystra-Sidzina, uczestnicząc w akcji Małopolskiego Samorządu Przewodników „Przewodnicy dzieciom”, zaprosili dzieci do wędrowania „Szlakiem misjonarzy, świętych, zakonów i zabytków chrześcijańskich w Małopolsce”. W bieżącym roku akcja ta związana jest z obchodami 1050-lecia przyjęcia Chrztu przez Polskę.

Pod opieką przewodników Beaty Konwerskiej, Tadeusza Uczniaka i Renaty Strzeleńkiej, która niedawno uzyskała uprawnienia przewodnika beskidzkiego oraz - jak zawsze - niezawodnego Pana katechety Bartłomieja Koziany, grupa

dzieci udała się autokarem na zwiedzanie najstarszego na ziemi podhalańskiej Opactwa Cystersów w Szczyrzycu. Zwiedzano świątynie z pomieszczeniami klasztorными, interesujące muzeum, ruchomą szopkę, „diabelski kamień”, zabytkowy kościół i muzeum w Jodłowniku, gdzie duszpasterstwem zajmują się również cystersi ze Szczyrzycy.

W kawiarni „Marysia” był mały poczęstunek. W drodze powrotnej grupa wstąpiła jeszcze w Rabce do kina. Wyjazd możliwy był dzięki, jak zawsze, niezawodnej i pełnej życzliwości dzieciom, Pani Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Promocji i Sportu Jadwigi Czarnej. (T.U.)

Mieszkańcy z Gminy Kępice na rodzinnych feriach w Gminie Bystra-Sidzina

W dniach 23-27 lutego 2016 r. przebywała na zimowym wypoczynku w Gminie Bystra-Sidzina grupa z zaprzyjaźnionej Gminy Kępice (woj. pomorskie). W wypoczynku uczestniczyła grupa dzieci ze szkoły w Warcinie oraz indywidualnie - mieszkańcy gminy. W ramach współpracy partnerskiej między gminami, gmina Bystra-Sidzina zapewniła wsparcie organizacyjne tego pobytu. W czasie pobytu mieszkańcy z Pomorza mieli okazję uczestniczyć w kuligu oraz ognisku, w pięknej zimowej górskiej scenerii. Zainteresowani mogli skorzystać z nauki jazdy na nartach. Odbyli również wycieczkę na Słowację oraz do Wadowic. Mamy nadzieję, że następnym razem uda się zorganizować letni pobyt wypoczynkowy dla mieszkańców naszej gminy w Gminie Kępice.

"Dzień Bezpiecznego Internetu" w gminnych bibliotekach

Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI) obchodzony jest z inicjatywy Komisji Europejskiej od 2004 r. To okazja do inicjowania i propagowania działań na rzecz bezpiecznego dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych.

Hasło tegorocznych obchodów „Lepszy internet zależy od Ciebie!” zwraca uwagę na to, że każdy internauta może przyczynić się do tego, że Internet będzie miejscem bezpiecznym i pozytywnym. Każdy z nas ponosi odpowiedzialność za to, co robi w Sieci i w jaki sposób z niej korzysta. Organizatorzy pragną zwrócić szczególną uwagę na potencjał sieci oraz różne możliwości jej zastosowania – w edukacji, w kontaktach z rówieśnikami, a także jako formę twórczej rozrywki.

W ramach tego projektu Gminna Biblioteka Publiczna w Bystrej Podh. organizuje konkurs plastyczny: „Jestem bezpieczny w internecie” oraz spotkanie z dziećmi - „Bajkoterapia..” - w czasie którego poznają bajkę terapeutyczną „Żółty berecik” Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel. Bajka zwraca uwagę na temat bezpieczeństwa w sieci - jak należy bezpiecznie korzystać z Internetu.

Z kolei Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie w dniu 10 lutego zorganizowała dla uczestników zajęcia edukacyjne o bezpieczeństwie w Sieci. Przeprowadzona została dyskusja z dziećmi na temat ich świadomości o tym, jakie niebezpieczeństwa czyhają w sieci, jak się ich ustrzec, jak należy bezpiecznie korzystać z Internetu. Na koniec dzieci wykonały plakat o „Bezpieczeństwie w Sieci”. (G.S., M.W.)

Kto czyta - wygrywa

Gminna Biblioteka Publiczna w Bystrej Podhalańskiej i Biblioteka Szkolna w Bystrej Podh. organizują konkurs „Czytelnik roku 2016”.

Celem konkursu jest promocja czytelnictwa w środowisku, utrwalanie nawyku obcowania z książką, podnoszenie kultury czytelniczej oraz promocja biblioteki publicznej i szkolnej. W konkursie może wziąć udział każdy, kto jest czytelnikiem Gminnej Biblioteki Publicznej w Bystrej lub/i czytelnikiem Biblioteki Szkolnej Zespołu Szkół w Bystrej.

Konkurs trwa od stycznia do grudnia 2016 roku. Ocenie konkursowej będzie podlegać aktywność i kultura czytelnicza użytkowników, których wyrazem jest liczba wypożyczonych książek (bibliotekarze zastrzegają sobie prawo do przeprowadzenia krótkiej rozmowy na temat przeczytanej książki) oraz terminowość oddawania książek.

Zwycięzców konkursu wyłoni komisja konkursowa na podstawie analizy statystyk i osobistego kontaktu z czytelnikami. Komisja wybierze zwycięzców w dwóch kategoriach: I- dorośli: Czytelnik Roku i II - dzieci i młodzież: Czytelnik Roku – Junior. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w pierwszej połowie stycznia 2017 roku. O uroczystości rozdania nagród uczestnicy zostaną powiadomieni. Zwycięzcy otrzymają atrakcyjne nagrody!

Zapraszamy do konkursu wszystkich czytelników Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Biblioteki Szkolnej.(G.S.)

Nowa Usługa Gminnej Biblioteki Publicznej w Sidzinie „Książka na telefon”

Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie, wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców Sidziny, proponuje nową usługę „Książka na telefon”, dla osób chorych, starszych, niepełnosprawnych ruchowo, którzy mają problemy z przemieszczaniem się oraz opuszczaniem swoich miejsc zamieszkania. Osoby zainteresowane otrzymywaniem książek do domu prosimy o kontakt osobisty, telefoniczny, e-mailowy lub przez upoważnione osoby trzecie.

Telefon kontaktowy: 18-26-73-470

E-mail : bibliotekasidzina@op.pl.

Szczegółowe zasady dostarczania książek do domu określa Regulamin dostarczania książek do domu:

§1. Zbiory biblioteczne dostarczane są do domu osobom przewlekle chorym, seniorom i niepełnosprawnym ruchowo zamieszkałym na terenie Sidziny.

§2. Dostarczaniem książek do domu będą zajmować się bibliotekarz zatrudnieni w Gminnej Bibliotece Publicznej w Sidzinie.

§3. Usługa dostawy i odbioru książek jest bezpłatna.

§4. Książki można zamawiać telefonicznie od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 15.00. Książki będą dostarczane do domów czytelników nie więcej niż raz na 4 tygodnie.

§5. Dostarczane zbiory obejmują książki, czasopisma i audiobooki.

§6. Bibliotekarze odwiedzający zainteresowane osoby w domach są zaopatrzeni w dokument, wystawiony przez Kierownika Gminnej Biblioteki Publicznej w Sidzinie upoważniający do dostarczania książki do domu.

§7. Podczas pierwszej wizyty bibliotekarz zapozna czytelnika z Regulaminem korzystania ze zbiorów i usług GBP w Sidzinie oraz z Regulaminem dostarczania książek do domu, wypełni tzw. kartę informacyjną czytelnika na podstawie dokumentu tożsamości, które czytelnik potwierdzi własnoręcznym podpisem.

§8. Jednorazowo czytelnik może wypożyczyć maksymalnie 4 książki.

§9. Czytelnik otrzymujący książki do domu jest obowiązany do ich poszanowania.

§10. Lektury szkolne nie będą dostarczane do domu przez pracowników biblioteki.

§11. Skargi i wnioski czytelnicy mogą przekazywać Kierownikowi Gminnej Biblioteki Publicznej w Sidzinie. (M.W.)

Podsumowanie ferii w Gminnej Bibliotece w Bystrej Podhalańskiej

Wśród licznych atrakcji ferii zimowych dzieci znalazły czas, żeby spędzić je w Gminnej Bibliotece Publicznej w Bystrej Podhalańskiej.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się malowanie na szkle oraz zajęcia manualne z masy solnej. Udział w zajęciach wzięło 26 dzieci. Powstałe na szkle motyle, zwierzątka, pejzaże były na krótko ozdobą biblioteki, po czym dzieci zabrały szklane pamiątki. Na zaproszenie biblioteki z wizytą przyjechał Teatr Edu-Artis z Krakowa do Przedszkola Publicznego. W ferie odbyło się spotkanie DKK- Dyskusyjnego Klubu Książki dla dzieci. Tematem spotkania była przeczytana przez klubowiczów książka: "Julek i Maja w Labiryncie". Bohaterowie przypadkowo wchodzą do gry komputerowej i natychmiast orientują się, że toczy się ona we wnętrzu ludzkiego mózgu. Czytelnicy dowiedzieli się, czy udało się znaleźć wyjście z gry i powrócić do zwykłego świata. Klubowicze wyrażali swoje zdanie w dyskusji, a niektórzy pisali recenzje i opowiadanie. Książka przeznaczona jest dla dzieci, ale przede wszystkim powinna skłonić do refleksji ich rodziców. Julek i Maja poradzili sobie z niebezpieczeństwami i szczęśliwie wrócili z wirtualnego świata do domu nie tylko dzięki swojej sprawności i inteligencji, ale przede wszystkim dzięki ciągłej trosce ich czuwających rodziców. Ta troska przejawiała się w wyborze gier edukacyjnych, zwłaszcza takich, które nie uczą przemocy, w dozowaniu czasu, jaki dzieci mogą spędzać przy komputerze. Polegała także na stałym towarzyszeniu dzieciom podczas zabaw – co czasem ograniczało się do dyskretnej obserwacji, a czasem wymagało szybkiej interwencji. Pisarka potrafiła sprawić, by dziecko zrozumiało granice pomiędzy światem wirtualnym a rzeczywistym i uczyła je na zagrożenia wynikające z ich zatarcia. (G.S.)

Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Podhalan w Bystrej Podhalańskiej

W dniu 20 lutego 2016 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Podhalan w Bystrej Podhalańskiej. Podczas zebrania przedstawiono sprawozdania z działalności Związku za rok 2015. Następnie w jawnym głosowaniu wybrano członków do wszystkich statutowych komisji. Na Prezesa Związku, przy jednogłośnie głosowaniu, wybrano Helenę Skupień. Po głosowaniach, podczas dyskusji ustalono plan działania na rok 2016. Na zakończenie Prezes podziękowała za wybór i wyraziła nadzieję, że w roku 2016 jeszcze więcej dzieci, młodzieży i dorosłych z Bystrej Podhalańskiej zechce kontynuować tradycję ojców w śpiewie i tańcu na nutę Podhala. (K.G.)

Z ŻYCIA PRZEDSZKOLA PUBLICZNEGO W SIDZINIE

Przedszkolaki z Sidziny przystąpiły do projektu „Przyjaciel zwierząt”, w ramach którego propagowana jest pomoc i opieka nad zwierzętami leśnymi i ptactwem. Przedszkolaki systematycznie dokarmiają ptaki w ogrodzie przedszkolnym. Prowadzona jest również akcja charytatywna dla zwierząt leśnych w porozumieniu z Leśnictwem Sidzina. Żywność zostanie przekazana dzikim zwierzętom na terenie naszej wsi. Dziękujemy wszystkim przedszkolakom i ich rodzicom za pomoc w zbiórce żywności. (A.K.T.)

Sukces gimnazjalistów z Bystrej Podhalańskiej w ogólnopolskim konkursie „Postaw na słońce”!

Fundacja Banku Ochrony Środowiska zorganizowała Konkurs badawczy, skierowany do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej pt. „Postaw na słońce”. W bieżącym roku szkolnym odbywa się już druga edycja tego projektu. Głównym jego celem jest upowszechnienie wśród młodego pokolenia wiedzy na temat korzyści środowiskowych i ekonomicznych, jakie daje wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, a w szczególności ogniw fotowoltaicznych.

Konkurs składa się z trzech etapów: etap I – „Energia słońca dla szkoły”, etap II – „Energia słońca dla domu”, etap III – „Zarabiaj na słońcu”. Projekt realizowany jest w postaci międzyszkolnej rywalizacji zespołów uczniowskich, składających się z grupy maksymalnie 10 uczniów i opiekuna. Zespoły wykonują kolejne zadania konkursowe, zgodnie z planem działań zamieszczonym na stronie www.postawnaaslonce.pl. Następnie przygotowują raporty z wykonania każdego zadania, które przesyłane są do Organizatora. Uczniowie oceniani są w dwóch oddzielnych kategoriach: szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne.

Do udziału w Konkursie w kategorii szkoła gimnazjalna zgłosiły się 64 zespoły z całej Polski, w tym drużyna „Złotopolscy” z Zespołu Szkół im. św. J. Kantego w Bystrej Podhalańskiej w składzie: Simone Wójcik, Piotr Wróbel, Michał Szklany, Szymon Kołodziejczyk (II a G), Dominika Skupień, Agnieszka Kaczmarczyk, Marzena Czarniak, Hubert Siepak i Jakub Peliwo (II b G). Opiekunem drużyny jest p. Monika Smętek. W konkursie przewidziane są trzy Nagrody Główne (rzeczowe) za zdobycie I, II i III miejsca - przyznawane szkołom, opiekunom i uczniom za uzyskanie najwyższej punktacji z realizacji zadań konkursowych łącznie z trzech etapów, a także po pięć nagród za zdobycie najwyższych wyników w poszczególnych etapach.

W I etapie Konkursu uczniowie zdobywali wiedzę na temat Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) ze szczególnym uwzględnieniem tej pochodzącej z ogniw fotowoltaicznych. Następnie obliczali zapotrzebowanie energetyczne budynku szkolnego, w tym szkolnej sali komputerowej oraz wynikające z tych wartości wysokości emisji CO₂. Kolejnym zadaniem było dobranie systemu modułów

fotowoltaicznych adekwatnego do zapotrzebowania energetycznego szkolnej sali komputerowej oraz obliczenie kosztów całej instalacji i oszczędności wynikających z zastosowania tego systemu. Na zakończenie I etapu zespół przygotował kampanię promocyjną dla społeczności szkolnej oraz przeprowadził apel dla uczniów i nauczycieli, podczas którego zaprezentował wyniki swojej dotychczasowej pracy i promował wykorzystywanie Odnawialnych Źródeł Energii.

Pierwszy etap konkursu zakończył się w styczniu. Po ogłoszeniu wyników przez Organizatora, okazało się, że drużyna z Bystrej zajęła III miejsce! Rozdanie nagród odbędzie się po zakończeniu całego konkursu. Zespół już rozpoczął wykonywanie zadań do II etapu. Tym razem uczniowie tworzą projekty dla pięciu wybranych domów jednorodzinnych. Muszą obliczyć zapotrzebowanie energetyczne poszczególnych budynków i wynikającej z tej wartości wysokości emisji CO₂. Następnie muszą zaprojektować systemy fotowoltaiczne pokrywające zapotrzebowanie energetyczne tych domów i obliczyć wynikające z tego oszczędności. Gratulujemy uczniom sukcesu i życzymy równie wysokich wyników w pozostałych etapach konkursu. (M.S.)

Na zdjęciu: od lewej: p. Monika Smętek, Jakub Peliwo, Piotr Wróbel, Simone Wójcik, Szymon Kołodziejczyk, Agnieszka Kaczmarczyk, Dominika Skupień, Marzena Czarniak, Michał Szklany, Hubert Siepak

Przedszkole Publiczne w Bystrej Podhalańskiej laureatem ogólnopolskiego konkursu "KAWAŁEK BŁĘKITNEGO NIEBA" 2015

Jako jedna z dziesięciu placówek w Polsce Przedszkole Publiczne w Bystrej Podhalańskiej otrzymało statuetkę za działania związane z obchodem 11 Dnia Czystego Powietrza. Zostało wyróżnione przez fundację ekologiczną ARKA. Działania przedszkola były promowane na stronie tej fundacji, a rodzice głosowali na placówkę w konkursie. Nauczyciele i dyrekcja Przedszkola serdecznie wszystkim dziękują za zaangażowanie. (A. K)

Skubarki w skansenie

„... stympno środa jedzie, jus jes na łogrodzie,
bedemy se jodać kapuste i śledzie...”

Tą przyśpiewką panie ze Stowarzyszenia Gospodyń „Sidziniarki” w ostatkowy wtorek 9 lutego rozpoczęły w skansenie „skubarki”, czyli darcie pierza.

Decyzja o zorganizowaniu „skubarek” podjęta została niedawno, a kobiety - jak twierdzą - nie zdawały sobie sprawy, że realizacja planu okaże się aż tak trudna...

Dawniej w każdym domu w karnawałowe wieczory kobiety zajmowały się skubaniem pierza i nie było w tym nic dziwnego. Dawniej owszem, ale dziś największym wyzwaniem okazało się zdobycie materiału do pracy, czyli gęsich piór. Mało kto hoduje przecież gęsi!

Na szczęście, niezrażonej niedostatkiem w tym zakresie pani Prezes Stowarzyszenia udało się, z dużym wysiłkiem, zdobyć trochę pierzy.

„Skubarki” odprawiono, zgodnie z tradycją, w nowych fartuszkach i chusteczkach na głowach. Pochłonięte pracą panie odwiedził Wójt Gminy Bystra-Sidzina, Pan Stanisław Tempka, który z zaciekawieniem przyglądał się całemu rytuałowi.

A potem - jak na ostatkowy wieczór przystało - były pączki, chrust i coś jeszcze (na lepsze trawienie).

Tym sposobem, po wielu latach przerwy, odnowiony został pradawny zwyczaj. Uczestniczkom udało się przenieść w czasie i przestrzeni do lat 60. ubiegłego stulecia. Ubiory, śpiew, „skubarki” i klimat starej chałupy w sidzińskim skansenie wprowadziły niezwykle nastrój.

Następne „skubarki” odbędą się w andrzejki, a już teraz wszystkich serdecznie zapraszamy do udziału w nich!

Pragniemy sprostować błąd, jaki wkraść się w protokole wyników Gminnego Konkursu Kolęd. W kategorii grup kolędniczych klas I-III szkół podstawowych uczniowie klasy 1c z Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej zajęli I MIEJSCE.

Przepraszamy zwycięzców za powstałe nieporozumienie, równocześnie gratulując wspaniałego występu.

Komisja Konkursowa
Gminnego Konkursu Kolęd

„WRÓŻDA I POJEDNANIE” CZYLI DAWNE SĄDY SOŁTYSIE

Polski dziennikarz i pisarz, konspirator i działacz niepodległościowy, Agaton Giller, będąc studentem Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, w lipcu 1852 roku odwiedził

w Sidzinie swego kolegę (N) Maja, również studenta U.J. Na drugi dzień udali się pieszo na obóz naukowy do Kościeliska i do Zakopanego. We wspomnieniach z tego okresu Agaton Giller przytacza zasłyszaną wówczas wiadomość, że w Sidzinie najdłużej zachowały się niektóre „archaiczne, urzędnictwa prawne i gospodarcze”*. Do ciekawszych z wymienionych „urzędzeń”, należało sadownictwo, które oparte było o XVI wieczne zasady:

Co najmniej dwa razy do roku, zazwyczaj w okresie Wielkiego Postu, odbywały się tak zwane „sądy rugowe”, czyli ogólne zebranie mieszkańców wsi pod przewodnictwem sołtysa i ławników na którym, pod przysięgą, zeznawano o wiadomych rodzajach przestępstw np. kradzieżach, czarowaniu, czy nieobyczajnym zachowaniu, i tym podobnych wykroczeniach. Winni byli rugani (zbesztani, złażani) przez sąd, stąd sądy rugowe.

Wspomniany Agaton Giller nie mógł być świadkiem na „żywo sądu sołtysiego”, bowiem zabawił tu tylko niespełna dwa dni (około 20- 21 lipca 1852 roku) jak również dlatego, że wówczas już jurysdykcję nad Sidziną sprawowali „mecenasi” z Jordanowa. Prawdopodobnie słyszał od starszych Sidziniaków o tym jak to „łuni” bywało a może żył jeszcze jakiś przysiężny, który znał te sprawy „od podszewki” i przekazał mu.

Ważne, że tradycja sądów sołtysich trwała długo.

W tak zwanych wsiach królewskich, czyli należących do starostwa, z reguły zakładanych na prawie niemieckim, poddani podlegali swemu panu czyli staroście pod względem wolności osobistej i sadowniczej. Starosta pełnił funkcję zastępcy króla.

W wypadku Sidziny poddani podlegali Starostwu Lanckorońskiemu, w imieniu Starosty jurysdykcję sprawowała rada sołtysia (a od 1625 roku rada wójtowska).

W skład rady wchodził sołtys (wójt) i wybieranych przez wieś siedmiu przysiężnych czyli ławników.

We wsiach tak zwanych szlacheckich lub rycerskich jak

również kościelnych (zakonnych) jurysdykcja należała do sądów ziemskich. Tak było na przykład w Bystrej, która jako wieś szlachecka podlegała jurysdykcji sądu ziemskiego w Szczyrzycu, aż do pierwszego rozbioru Polski w 1772 roku. Po rozbiorach Polski, Austriacy utworzyli sąd w Jordanowie, do którego włączona została również Sidzina.

Do najpoważniejszych spraw jakimi, zajmowały się sądy sołtysie były sprawy kryminalne, obrót nieruchomościami, sprawy obyczajowe.

Na początek kilka spraw kryminalnych.

Zabójstwa były traktowane jako „sprawa prywatna”. Poszkodowany musiał sam dochodzić „sprawiedliwości”. Pomiędzy rodem pokrzywdzonym (zabitego) a krewnymi zabójcy (krzywdziciela) powstawał stan wrogi zwany „wróźdą”. W przypadku uśmiercenia

(z wyjątkiem nieumyślnego) wszystkie strony winny zgłosić się w sądzie, gdzie odbywała się procedura pojednania poszkodowanych z winowajcą. W przypadku kwestii spornych, sąd mógł pośredniczyć w jednaniu stron lub wyznaczyć jednaczy, naznaczyć karę na rzecz kościoła i dworu, wpłynąć na podział okupu a w razie braku zgody pojednania wydać wyrok lub odesłać do starostwa (w Lanckoronie), co równało się wyrokowi kary śmierci.

Zapisanie w księdze sądowej wyroku w sprawie kryminalnej, było traktowane jako dodatkowa kara - kara napiętnowania skazanego. Z uwagi na to, że z zapisem do księgi związana była opłata, nie wszystkie sprawy rozpatrywane na sądach były zapisywane.

Nie zapisywano spraw lub czyniono to rzadko, jeśli udało się pogodzić zwaśnione strony.

1. Pierwszym etapem w „procesie o zabójstwo” było przeproszenie

W celu uniknięcia stanu wrogiego (wróźdy), walki pomiędzy rodami (znanej dziś włoskiej wendety), sołtys (wójt) zwoływał sąd, który nie wydawał wyroków, ale wysłuchiwał publicznego przeproszenia ze strony winnego zabójstwa (w imieniu całego związku rodowego). Przeproszenia najczęściej dokonywał ojciec sprawcy lub starszy członek rodziny (jeśli nie było ojca). Strona pokrzywdzona (bolejąca) dokonywała odpuszczenia winy

i zrzeczenia się zemsty wraz z zapewnieniem pokoju „i nie wznawiania roszczeń wobec wszystkich krewnych bliskich i dalekich, od wszystkich braci swej i też inszych przyjaciół bliskich i dalekich” a także potomstwa sprawcy zbrodni.

Zachowanie miru i pokoju polegało na „wstrzymaniu się od przegrzania słowy, ręką, w polu, w mieście, we wsi i na różnych miejscach”. Pojednania dokonywano najczęściej na terenie zamieszkania zabójcy. Ponadto strona winna składała w sądzie okup zwany „zagłownym” (za głowę), skąd podejmowała go strona bolejąca (pokrzywdzona) według podziału zaproponowanego przez sąd i sołtysa.

Akta sądowe z lat 1576- 1652 zawierają obopólne zobowiązanie związków rodowych do mieszkania w mirze i pokoju co obowiązywało wszystkich przyjaciół i ich potomstwo. (Akta te nie dotyczą tylko Sidziny). Np. w aktach jordanowskich czytamy: „strona bolejąca oswabadza i ślubuje bronić zabójcę i wszystkich krewnych, bliskich i dalekich od wszystkiej braci swej i toż inszych przyjaciół bliskich i dalekich”.

Oto kilka przykładów spraw jakimi zajmował się sąd sołtysi w odniesieniu do terenu Bystrej i Sidziny.

W dniu 15 października 1576 pod przewodnictwem sołtysa Bystrej Macieja Figury w Miłoszowej (obecnie

Sidzina) odbył się sąd pojednania pomiędzy Maciejem Maczugą z Bystrej, wujkiem zamordowanego Jana Bachletka (prawdopodobnie nie miał ojca), a z drugiej strony Stanisławem Szpakiem również z Bystrej, który zabił Jana Bachletka w jego domu w Miłoszowej. Stanisław Szpak „położył przed sądem” (złożył okup) 12 grzywien i za pół grzywny wosku. Wuj zabitego Jana Bachletka, Maciej Maczuga, odebrał pieniądze i rozdzielił je zgodnie z „poleceniem urzędowym”. Matka zabitego Anna Morawczyńska otrzymała 3 grzywny, jego żona 3 grzywny, Wuj Mateusz Maczuga z bratem swoim Szymonem Pietrzikiem dalsze 3 grzywny. Zastaw za niedotrzymanie przyrzeczenia „ze wszystkimi przyjaciółmi i krewnymi swoimi nie wznawiać pretensji”, wynosił 50 grzywien, które przepadało na rzecz Starostwa Lanckorońskiego, do którego należała Sidzina, zaś jednaczm należało zakupić 4 achtele piwa**.

Jednaczmami byli z jednej i drugiej strony: Jakub Pawłowicz, Michał Pyorek, Maciej Krzywicki, Stanisław Maduni. Świadkowie: Szymon mieszczanin lanckoroński, sołtys Bystrej Maciej Figura, Jan Jaskółka, Jan Wrona, sołtys Miłoszowej Maciej, Jakub Motor, Stanisław Prziwara, i wiele innych osób.(świadkowie pochodzili z obu wsi)

Inne wydarzenie. W roku 1606 na dwa dni przed świętem S. Małgorzaty (10 lipca) „sławetny” (co oznacza gospodarz, włościanin) Janusz Słowik wraz z żoną swoją Jadwigą, tudzież z przyjaciółmi swymi a szczególnie „z uczciwym” Stefanem, z synem najstarszym Mateuszem, synem Krzysztofem i z najmłodszym synem Klemensem, jak również „sławetnym” Jakubem, sołtysiem Sidzińskim, sołtysiem Szczęsnym Osieleckim, z zięciami swoimi, z którymi dobrowolnie, jasno, szczerze i na głos wyznał swoje zadowolenie, że od „pracowitego” Franciszka Strzelca, otrzymał wystarczające odszkodowanie „za głowę swojego dziecka”, które wynosiło 210 złotych. Wspólnie ze swymi przyjaciółmi, a szczególnie ze swym ojcem Wawrzyńcem „quituje, wolnym czyni na wieczność, wyznawiając, iż szie iemu dosyc sthalo za wszystko, waruiąc (gwarantując) tho szam przesz szie y za przyaczioly szwoie wadium zakładaiając, gdzieby szie iakiekolwiek przeświadczenie pokazało albo wznawianie strony iego przyacziol, bącz słowy, ręką, przegrzaniem jakimkolwiek w poliu, w mieszczie, we wsi y na rożnych mieischach, obligationibus przepada winy pański grzywien cztery stha, prawu Szidzińskiemu (urzędowi sołtysiemu T.U.) grzywien dwadziescia, iednaczm dwa achtele piwa”[jak widać zastaw za dochowanie przysięgi był dosyc wysoki- 400 grzywien szło do starostwa, 20 do rady sołtysiej a jednaczm należało zakupić 2 achtele piwa czyli wg naszej miary około 320 litrów. (Tu już nie występuje Miłoszowa lecz Sidzina. Dla ciekawości zachowałem styl oryginalny, barokowy pisowni z wieku XVII).

Uгода została przyjęta i strony zobowiązały się, jak było w zwyczaju, zachować pokój na wieczne czasy. Poręczenia za siebie i za syna udzielił Janusz Słowik, co potwierdzili „ręczyciele” „ludzie ucćwi a sławetni: reprezentujący urząd sidziński Jakub sołtys, Marcin Lipa, Jan Szczęśniak, Jakub Gimielin, Wojciech Pastwa, Maciej Matsiak, Wacław Figura - (7 przysiężników) z drugiej strony za innych wszystkich ręczyli: „sławetny” Marcin Bielieczki, pośrednik między stronami (mediator) Paweł Radomczyk- raicza jordanowski

i główny mediator, oskarżyciel Jan Kohot, Topor wójt Toporzyska, sołtys Jakub (Gorel przyp. T. U) reprezentujący urząd Sidziński, Adam Kohut, wójt bystrzański, Błażej Strzeliec, Tomas Holiewa, Wawrzyńiec Pietrz, wójt

Osielecki „y innych ludzi dosyć uczciwych, którym świadomie położeli y prawu zapłaczełi”

2. Okup (zagłowne)

„Strona winna” to znaczy winowajca z rodziną, zobowiązana była do złożenia okupu zwanego „zagłownym”. Nominalna wysokość „zagłownego” została unormowana ustawowo w wieku XIV do XVI. I tak:

- za głowę kmiecia – 10 grzywien,
- za głowę szlachcica zabitego bronią ręczną- 120 (w roku 1588 podniesiono do 240 grzywien)
- za zastrzelenie z rusznicy- 480 grzywien
- głowoszczyna za mieszczanina w wieku XVI wynosiła od 15 do 30 grzywien a pod koniec XVIII wieku 100 grzywien (była to norma zwyczajowa).

Wysokość okupu uzależniona była od tytułu przynależnego do zajmowanego stanowiska to jest od zamożności, a te dzieliły się na:

- sławetny- tytuł ten przysługiwał sołtysowi i z nim sponiwaconych,
- uczciwy- chłop zamożny,
- pracowity- objęto tym tytułem „szarą masę wiejską”.

Wartość okupu na wsi ustalano na podstawie ceny ziemi. W roku 1573 połowa zarębka w Sidzinie warta była 4 grzywny a w 1574- 6 grzywien. Cały Zarębek w roku 1591 wart był 12 grzywien. Wartość całej „dziadowizny” sprzedanej w roku 1600 wynosiła 59 grzywien a za całą „ojczyznę” (ojcowiznę)- 40 grzywien.

W 1606 roku za głowę dziecka sławetnego „rodowców”

W 1616 roku za głowę Macieja Motornia - 44 grzywny,

W 1652 roku za głowę Wawrzyńca Buczka – 22 grzywny.

W Jordanowie wysokość okupu w XVI wieku (a wydarzyły się 2 wypadki) wyniosła 30 grzywien. Z zapisków jordanowskich z 1695 roku dowiadujemy się, że odbiór pieniędzy najpierw kwituje ojciec zabitego, żonatego syna, potem matka, brat, bracia stryjeczni, następnie zaś bliżsi i dalsi krewni, na końcu żona jako biorąca udział w pojednaniu (dlatego, że nie miała dzieci).

W celu odstraszenia przed naruszeniem ugody, strona „bolejąca” (pokrzywdzona) zobowiązana była do wpłacenia określonej wielkości wadium, które dzielono na 2 części.

W opisanym tu wypadku z roku 1576, jedna część zwana „winą pańską” – największa, przypadała staroście lanckorońskiemu. Wysokość „winy pańskiej” wyniosła 50 grzywien. Natomiast w roku 1606- 400 grzywien, w 1652 – 20 groszy.

Drugą część zakładu stanowiły 2- 4 „achtele” piwa, dla jednaczy, po 2 achtele

i po 1 beczce „prawu sidzińskiemu” (czyli około 150 litrów sądowi gromadzkiemu). Również wadium otrzymywał sołtys, choć zdawali się sołtysi „chojni”, którzy rezygnowali

z przysługujących im korzyści, jak np. sołtys sidziński Jakub Gorel w 1616 roku zrzekł się

4 florenów na rzecz wdowy po Janie Motornie, również Paweł Buczek „odpuścił” 3 floreny rękojmi.

W przypadku nie dostosowania się do przyrzeczenia, jak już wspominałem, strona traciła wpłacone wadium. Jeśli zabójca nie chciał złożyć okupu, zabierano coś z jego dóbr a jeśli nie miał, aresztowano i odsyłano do Lanckorony, co równało się z karą śmierci.

3. Pokora (pokuta)

Zabójca zobowiązany był również do „pokory” czyli odpokutowania. W roku 1576 zabójca składa pokorę z wosku o wartości pół grzywny „wesolek y s pokorą, kthorą czynicz miał”.

W Jordanowie w roku 1585, zabójca składa okup za „głowę” i za „pokorę” a w 1695 mężobójca jordanowski za „pokorę” (pokutę) ma przez 6 niedzieł w czasie mszy św. krzyżem leżeć w kościele w „koszuli śmiertelnej”.

Pokutę wosku na potrzeby liturgiczne kościoła nakładał sąd, podobnie ofiarę „lelum” (ofiara jakiegoś przedmiotu, wyrobu) względnie mszału (za Mszę św.).

4. Odpuszczenie i zrzeczenie się zemsty było końcowym aktem pojednania.

Do innych spraw, którymi zajmowały się sądy sołtysie, należały „sprawy obrotu nieruchomościami oraz sprawy obyczajowe.

- Sprawy obrotu nieruchomościami

Podczas posiedzenia sądu sołtysiego zwanego również sądem gajonym*** Ojciec Wojciech Rączka zezwala synowi na obrabianie swoimi wołami przez rok, a także wywiódł sobie prawo do mieszkania wspólnie z synem do roku w którym syn spłaci ojcu 6 grzywien czyli przez 3 lata. Ponadto syn Rączki, Wojciech ma dać swemu ojcu 5 złotych 12 groszy, połowę na św. Marcina, to jest 2 złote 21 groszy a za drugą połowę na Gromniczną ma przysłać (zakupić) achtel piwa dla „gromady i prawa” (urzędu sołtysiego).

Na zakup piwa stary Rączek postawił zastaw 4 grzywny, jakie wziął za sprzedaną ziemię

w Bystrej gdzie mieszka tracz (rola Traczowa). Z tych 4 grzywien syn Wojciech wziął 1 złoty szkody i nakłady jakie utracił prawując się o te 4 grzywny (prawdopodobnie z zakupującym ziemię). Przed sołtysiem i gromadą została zawarta ugoda pomiędzy ojcem i synem

- Sprawy obyczajowe.

Przed sądem wójtowskim i ławniczym Mathias Szarek i Błażej Goryl ręczyli za Annę zwaną Proroczką, że nie będzie się ona więcej zajmować leczeniem za pomocą guseł, żegnaniem uroków i omywaniem chorych. A jeśli ktoś ją na takiej czynności zastanie, to ma zostać wygnana ze wsi.

Zebrał i opracował
Tadeusz Uczniak

* Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego IX s. 14-15.

**Achtel – dawna miara objętości. W wieku XVI- XVIII miara piwa. Achtel krakowski= ½ beczki= 62 garnce= 134-140 litrów. W roku 1565 wprowadzono „nowy achtel” zwany lwowskim= 72 garnce= 155- 163 litry czyli 1/8 beczki a to równe było ½ antalka. 1 antale= 9 garnicy tj. ok. 19-21 litra

***gajony”, 'zwoływany', 'zagajony' lub 'uroczysty') - odbywano co 2 tygodnie, sądził sołtys z ławnikami

(21) 2. III. 1649 Sidzina

Księga gromadzka wsi Sidzina (dawniej Miłoszowa) starostwo lanckorońskie z lat 1563-1706, BJ, rkps 9092, s. 53

Księga sądowa Sidziny, sięgająca początków istnienia osady, przechowywana jest w Bibliotece Jagiellońskiej pod sygnaturą 9092 (Księga gromadzka wsi Sidzina /dawniej Miłoszowa/, starostwo lanckorońskie z lat 1563-1706, s. 82). Obszerne jej fragmenty ogłosił drukiem Bolesław Ullanowski w wydawnictwie Księgi sądowe wiejskie, t. II, Kraków 1921, s. 167-180 (Starodawne Prawa Polskiego Pomniki, tom XII). Zapiski z księgi Sidziny zostały w tej edycji opatrzone numerami 5069-5093. Materiały te wykorzystał Kazimierz Dobrowolski w opracowaniu Wróźda i pojednanie w sądownictwie polskich wsi beskidowych XVI i XVII w., Lwów 1924 (Studia nad historią prawa polskiego, red. O. Balzer, t. VIII, z. 4).

Skansen w Sidzinie – Muzeum Kultury Ludowej

ma przyjemność zaprosić na

Jarmark Wielkanocny 2016

który odbędzie się

13 marca 2016r. (niedziela)

w godzinach od 14:00 do 16:00

na terenie skansenu w Sidzinie

Jarmark Wielkanocny daje niepowtarzalną możliwość zakupu stroików, ozdób i elementów świątecznych, wykonanych przez dzieci i twórców ludowych z terenu gminy.

Daj się oczarować symfonii kolorów Jarmarku Wielkanocnego!

Drodzy Mieszkańcy Naszej Gminy

Zwracamy się z gorącą prośbą do mieszkańców, którzy w swoich domach posiadają tradycyjne

MAKATKI LUDOWE

o udostępnienie (wypożyczenie) tych niezwykłych tkanin dekoracyjnych. Chcielibyśmy je zebrać i zaprezentować ich różnorodność w formie wystawy zorganizowanej w Skansenie w Sidzinie.

Wystawa z pewnością przywoła ciepłe wspomnienia tym, którzy pamiętają piękny zwyczaj wieszania makatek w domach, a najmłodszym pozwoli bliżej poznać tradycje przodków.

Bez Państwa pomocy, będzie to niemożliwe.

Kontakt: tel. 18 26 99 001, 500 139 508

Uzupełnieniem wystawy będą warsztaty wyszywania makatek, zorganizowane dla wszystkich chętnych jesienią bieżącego roku.

Skansen w Sidzinie
- Muzeum Kultury Ludowej

Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu
Bystra-Sidzina w Sidzinie

zaprasza na wyjazd do teatru

„CARMEN. BELLA DONNA”

na deskach Teatru „Bagatela” w Krakowie

Pozwól sobie na chwilę kultury...

26 kwietnia 2016r. (wtorek)

godzina 16:30

Ilość miejsc ograniczona.

Cena biletów: normalny – 71zł, ulgowy – 51zł (emeryci, renciści, studenci)

Zapisy: GOKPTiS w Sidzinie, tel. 18 26 99 001, 500 139 508